

BUITEN

7^E JAARGANG N^O. 24.

ZATERDAG 14 JUNI 1913.

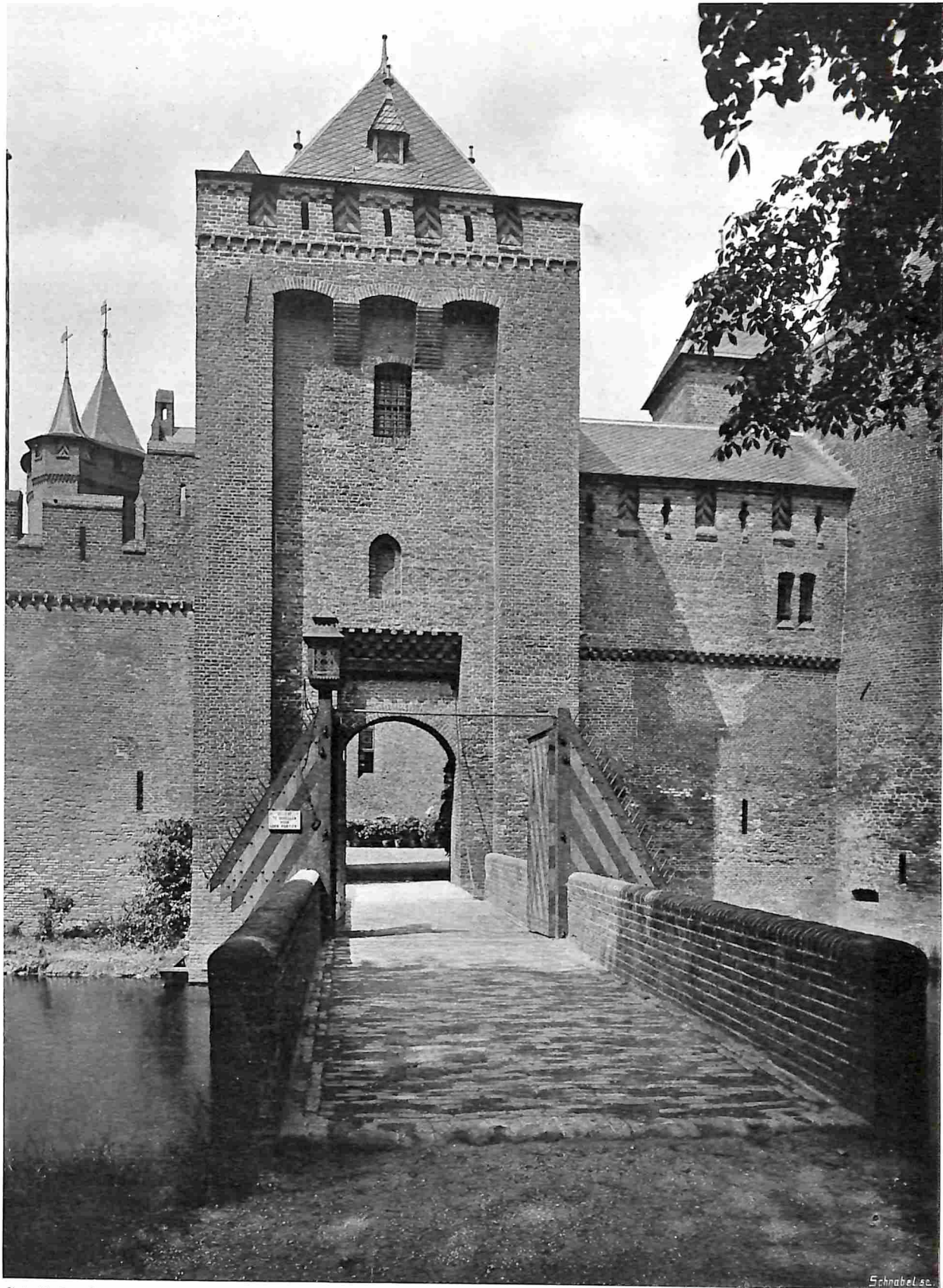

Foto C. Steenbergh.

DE INGANG VAN HET MUIDERSLOT.

INHOUD:

DE PECHVOGELS, (VERVOLG), DOOR HESSEL JONGSMA . BLZ. 282	
EEN FAILLIETE FIRMA, DOOR G.	283
DE MEREL, (GEDICHT), DOOR M. M. BLANKERT	283
IN 'T KASTEEL VAN HOOFT, (SLOT), DOOR F. W. DRIJVER, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 281, 284—288
DE GESCHIEDENIS VAN HET HALSSNOER, DOOR A. C. DE JAGER	286
UILENLEGENDEN, DOOR G.	288
MENSCHEN VAN TANIMBER, DOOR JOH. F. SNELLEMAN, GEÏLLUSTREERD	288
HOE MEN EERTIJD TUINIERDE, DOOR E. TH. W.	289
MET DEN POSTWAGEN, (GEDICHT)	290
DE TENTOONSTELLING VAN POPPEN EN ANTIK KINDE- SPEELGOED TE 'S-GRAVENHAGE. ILLUSTRATIES	290
EEN MOOI VOGELLAND, (VERVOLG), DOOR A. B. WIGMAN	291
DE E. N. T. O. S. ILLUSTRATIES	BLZ. 291—292
HET BEZOEK VAN DEN KONING VAN BELGIË AAN HET NEDERLANDSCHE PAVILJOEN OP DE WERELDTENTOON- STELLING TE GENT. ILLUSTRATIE	BLZ. 292

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten.” Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's. Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

DE PECHVOGELS.

(Vervolg).

MIEN Berghuis keek haar logge en linksche man verrast, haast verschrikt aan, steunend op haar dweil-omwoelde hand. Hij had nog nooit tot iets anders het initiatief genomen dan tot het aanvangen van den maaltijd, en zijn vrouw had dus reden hem aan te gapen, als ware hij een wonderdier. Doch het was maar korte tijd, dat Jan's optreden haar boeide en vinnig kreet ze: — Wat skeelt jou. Je ben raip voor de poppkast, malle Jan-Klaesse. Laet nae je kaike!

Ze lachte hoog en honend, dat het schalde door de gang als door een klankpijp. Kees schoorvoette weg, vergat de deur te sluiten en kon, na snibbig terugroepen, zich weer aan z'n stoffige glaasjes wijden. Hij wist zich echter niet los te maken uit de bekoring zijner fantastische denksels en werd zoo overmoedig van louter innerlijk-gonzende feestelijkheid, dat hij dien dag de schaarsche bezoekers met schalke knipoogjes iets voorpraatte van groote dingen, die stonden te geschieden in „Het gouden Hert”. Wanneer hij gretig, belust op een nieuwtje, werd onder-vraagd, deed hij geheimzinnig, met een heimelijke angst voor zijn vrouw, die hij in het achterhuis bezig hoorde.

Aan 't „evendstik” begon hij nog eens over zijn plannen, niet achtend de gramme en smalende blikken zijner vrouw, die zelfs heel niet te luisteren veinsde. Berghuis had een licht-roezig gevoel achter in zijn hoofd, of hij port gedronken had, en verdedigde zijn idee, Mien's schamperheid ten spijt. Hij eindigde telkenmaal met veel zelf-overtuigdheid:

— Dat heb je te middag ôk al 'zaid! Weet je niks aërs?

Berghuis herhaalde nog eens zwaar-gewichtig, dat ze iets doen moesten.

— Doen jai den wat! snibde Mien.

— Wat den? vroeg Jan sukkelig.

— Je bek houwe! zei Mien flegmatisch.

Jan nam een secure hap uit z'n boterham en toen hij die smakkend en wangbollend had weggewerkt, lanceerde hij een idee:

— We motte an de reclame.

— Je geld zeker wegsmaite an affertensies. 'k Zou je nog liever!

— Jai gaet niet met je taid mee, maidje. Je mot reclame maeke voor de zaak, zooas Van Slagges maide, deur meziek of praisbiljarte en zuk of zain. We motte de mensche lokke. Desnoos zette we 'n knappe maid in 't buffet. Fie en Jo van Slag benne ook trekplaisters, geloof main!

— Weer hael je de lef vandaen, zuchtte Mien. Haar roerige

en rumoerige aard had in den man een temmer begeerd, iemand waar ze tegenop moest zien en die haar door zijn kracht en overwicht regeeren zou. En nu vertoonde Jan plots eigenschap-pen, die ze vroeger in hem zou hebben bewonderd. Ze kwamen haar nu wat onaangenaam, maar vermeesterden haar toch.

— We motte ons bekend maeke. We hewwe ons altijd te veul achteraf 'houen. Ik blaif d'r bai, we moste ôk es wat doen. . . .

Na 't „evendstik”, toen de glimmend-koperen lampekap een klatering van licht op hun hoofden en over hun handen neer-kaatste, zaten de beide echtelieden verdiept in een conferen-tie, even gewichtig als tegen Paschen of Kerstmis, wanneer er met drank gevent moest worden en ze precies berekenden hoe-veel ze konden inslaan zonder kans op schade. Berghuis werd zelfs zóo actief, dat hij van den zolder haalde allerlei oude kran-ten, om daarin te snuffelen naar aankondiging van verschil-lende dorpsfeestelijkheden, als katknuppelen, ringrijden, enz.

De beraadslaging eindigde met het besluit om rijwiél-wed-strijden te houden: één in 't snel rijden, één in 't langzaam rijden en één in 't kunstrijden. Den doorslag tot dit besluit gaf het feit, dat „Van Slagges maide” nooit nog een dergelijken wed-strijd hadden uitgeschreven.

— 't Zel een gebeurtenis worre in Breewaik! glunderde Jan Berghuis, toen de echtelieden slapen gingen.

Het wàs een gebeurtenis in Breewijk.

De schoolmeester, die aangezocht was om met een toepasse-lijke rede de prijzen uit te reiken, had dit vereend aankzoek gaarne beloond met het penseelen van twee groote, kleurige biljetten, die glorieus achter Berghuis' ramen hingen. Met even-veel edele toewijding was hij behulpzaam geweest bij het op-stellen van advertentie en strooibiljetje.

Door rivalen naar het postje van feestredenaar werd wel ge-fluisterd, dat „meester” 'n maand vrije vertering had, doch over 't algemeen kon dat de belangstelling voor Berghuis' onder-neming weinig afbreuk doen. Ieder Breewijker, jongen zoo meisje, man zoo vrouw, had haast een fiets, of wist er minstens een te leenen. Op de „beurs”, 's avonds aan den dijk, werd wel over niets anders gesproken, en wangunst en achterklap werd veelal overpraat door een berekening der kansen.

Zelfs in den kerkeraad, waar een domineesbenoeming aan de orde was en een omvangrijke discussie in uitzicht, bleek men onder den indruk, en modern en orthodoxen bonden met graagte iets in, om te meer tijd van den avond te kunnen besteden aan het onderwerp van den dag.

Aan het hoofd van een kleine minderheid, die tegen den wielerwedstrijd was, stonden juffrouw Van Slag en haar doch-teren, en zij ageerden met kracht en volharding voor een burge-meesterlijk verbod. . . . 't Was nog nooit „'beurd” in Breewijk, dus stonden zij er op, dat 'het bij Berghuis niet het eerst zou 'beuren. Mocht een wielerwedstrijd werkelijk een attractie zijn, dan kwam den heerscheressen van „'t Raadhuis” de primeur toe, meenden zij. Doch de redelijke mensen, waartoe de notabelen behoorden en de moeders, vonden de Van Slag's „echte inhalijsche menschen”, doch hun zonen en dochteren bleven zij, voor 't fatsoen en de gezelligheid, even trouw zenden ten feest en ten dans.

Toen burgervader Koopman werd aangezocht om den wieler-wedstrijd te verbieden „om 't gevaarlijke voor kinderen en oude menschen op den weg”, raadpleegde hij er serieus zijn vrouw over. Doch deze, die een goede moeder en practische huisvrouw was, gaf haar gemaal met de vereischte bescheidenheid in overweging, den wedstrijd toe te staan. Burgemeester's Sjoerd, háár Sjoerd, was een snel en vlug fietser en zou dus allicht een prijsje winnen. Terwille van den huiselijken vrede (het jongemensch kon gewel-dig opspelen als hij gecontrariëerd werd), en het materiële gewin gansch niet versmadende, gaf het gemeentehoofd zijn toestemming.

Berghuis, die een zorgelijken tijd had doorgemaakt, werd, toen de toestemming van het raadhuis kwam, actiever dan ooit. Hij voorzag zich nu, kiezende met kennis van dorps toestanden en met zekere intuïtie, van een vijftal gratis-propagandisten voor zijne onderneming. Eenige lieden, die gretig waren naar eere en uiterlijk aanzien, noodigde hij uit, met den schoolmeester de wedstrijdcommissie te willen vormen. Buiten eer en aanzien was aan het bekleeden van het commissoriale ambt nog een aanlok-kelijk honorarium verbonden, in den vorm van vrije consumptie. Mien, die eerst in alles haar heer gemaal verbluft was bijgeval-len, maakte tegen zijn vrijgevigheid bezwaar.

— Och maid, had hij tegen betoogd, — Van Slagges maide gawe bai 't aisfeest an de commissaris afgepast 'n gulde vertering. Zoo skriel moste wai niet weze.

De schoolmeester, die belangeloos meewerkte, was hem bijge-vallen en Mien moest zwichten. . . .

Een oogenblik scheen het, of er in Breewijk een felle strijd zou ontlaaien om de zoo vrijgevig gehonoreerde commissie-zetels. Er waren lieden, die zeer in hun hooghartigheid waren aangetast, omdat zij niet waren aangezocht, en die rondbazuinden, dat de commissie „gien halfje weerd was”; sluwere probeerden door intrigue gelukkiger broeders uit het wedstrijd-comité te werken.

Van de zijde der meest-teleurgestelden was een verwoede cam-pagne te wachten. Intuïtief hadden Fie en Jo van Slag, nu hun verbod-poging mislukt was, zich aan de zijde der tegenstanders geschaard. Op initiatief dier beide dames werd in de gelagzaal van „'t Raadhuis” zelfs een comité van actie voorbereid en

reeds na de eerste bijeenkomst der rivalen, (bij welke gelegenheid evenveel gedronken werd als gesproken), konden de drie kasteleinen ruime vruchten plukken van Berghuis' arbeid om kanten voor zijn zaak te winnen.

Bovendien verkondigden Fie en Jo, die eminente wielrijders waren, dat een fietswedstrijd, waaraan geen dames deelnamen, „nou net niks weerd was”.

Berghuis, die gedurende deze veelbewogen dagen zichtbaar vermagerde, wist echter ook deze stormen te bezweren. Hij gaf de commissie — van dat oogenblik af: „hoofd-comité” — het recht voor ieder wedstrijd-onderdeel bij-commissiën te creëren en zich desnoods nog eenige baan-commissarissen te assimileeren. Dat luwde de bewogen hartstochten, doch om voor nieuwe bestoking uit het vijandelijk kamp geheel en al beveiligd te zijn noodigde de kastelein uit „Het gouden Hert” Fie en Jo van Slag, benevens nog eenige dorps-schoonen, uit, een commissie te vormen voor dames-wedstrijden.

Plotseling was Berghuis de favori van Breewijk. Gansch het dorp stond in gloed van bewondering voor zijn ondernemingsgeest, wat niemand bijzonder moeilijk viel, nu bijna elke familie en elke buurtschap was vertegenwoordigd in het comité. Hij was het voorwerp van geestdriftige ovaties, wanneer de schooljongens voor de biljetten stonden te neuzen, en hij een bakje spoelwater over den weg in 't gras kletste of buiten de deur zijn stofdoek uitsloeg. De jongens van avondschool zongen uit volle borst, op de wijs van een populair Speenhoff-lied,

„Berghuis, Berghuis, laat je lichies brande!”

Er waren zelfs enthousiasten, die, opgewonden door het honorarium, beweerden, dat Jan Berghuis nog wel eens een aviateur zou engageeren.

Eenige dagen voor den wedstrijd-dag, werden de prijzen uitgestald voor één der ramen van „Het gouden Hert”. Het was een bonte mêlee van groote en kleine fietslantaarns, theebladen, inktkokers, horlogekettingen, theepotten, enz. De schoolmeester had met zijn mooiste, stijf-voornamen letters kaartjes geschreven, waarop vermeld stond afdeeling en prijs. Berghuis had zijn tumultus van „kunstvoorwerpen” niet smakelijk opgesteld, maar de glans en het geblikker van de metalen voorwerpen boeiden de Breewijkers in hooge mate. In 't midden stond een geheel nikkel theestel in maagdelijke nieuwheid te glimmen en te schitterstralen, dat de andere prijzen er onaanzienlijk bij geleken. „Eerste prijs, dameswedstrijd”, meldden de precieus schoolmeesterlijke letters op het aangehangen kaartje.

Berghuis had niets meer te vreezen: hij had de harten der vrouwen veroverd!

Den Zondag in Juni, toen de baancommissarissen alvroeg, na genoten consumptie, de afzettingen der baan inspecteerden, kwam er uit het Westen, over de zee, een zwarte wolk breed aanzeilen en dooven de fleurigheid van het feestdagsche dorpje aan den dijk. Grauwe regen hing in druipende slierten aan de verwaaide flarden van het gevaarte, dat den hoogen hemel met triestheid vulde.

Er werd verzamelen geblazen voor de gansche commissie, welke het niet ongevallig was, hare mild gehonoreerde functies binnenshuis te beginnen. Allereerst stond zij voor het gewichtig besluit: wat te doen, wanneer het blijft doorregenen? Het comité vond, dat afwachten voorloopig het veiligste was, en installeerde zich met genoeglijke allure om de stamtafel.

Middelwyl waren al veel deelnemers in de zaal gekomen, doch daar zij het billijk vonden, dat de organisator van den wedstrijd hun om niet onderdak verleende als het regende, voelden zij zich niet genoopt iets te gebruiken.

Berghuis, die in feestelijk-witte overhemdsmouwen voor het buffet stond, waar in flesschen en geslepen karaffen de kleuren der dranken een spel speelden van diepe gloeiing en stoute glans, was buitengewoon ingenomen met het besluit der commissie, om het weer eens aan te zien. Hij had de onvoorzichtigheid gehad — gisteren vond hij het nog ondernemendheid — om de inleggelden, waartoe ieder deelnemer twee kwartjes bijdroeg, aan te wenden als bedrijfskapitaal. Hij had er zijn voorraad spiritaliën mee aangevuld en verder het „technische” gedeelte van de onderneming uitstekend verzorgd. Het was niet in zijn hoofd opgekomen, dat er, buiten Breewijksche wangunstigen, nog ongewenschte elementen konden optreden.

Van het oogenblik, dat de eerste regen de baaninspecteurs naar binnen gejaagd had, was zijn vroolijkheid schuil gegaan achter zorgelijkheid en hij had niet het innig plezier, in zijn buffet te staan als een feestschenker. Hij zon op middelen van uitkomst, doch had geen vaag besef, hoe zich er uit te redden, wanneer de wedstrijd afgelast werd en de mededingers kwamen terugvragen hun inleggeld.

Mien kreeg, toen het aanving te regenen en hij tegen dat euvel machteloos was, minder dank van de ondernemingsgeest en kunde van haren man en voelde hem nog maar nauw haar meerdere. Iets van de oude rancune en bitterheid begon in haar te steken en af en toe brandden haar oogen Jan venijnig tegen en hij voelde zich, te midden van het luide gerucht en de drukte voor zijn oogen, eenzamer dan ooit.

Om half twaalf zou de eerste rit plaats hebben, maar het regende nog staag uit een dikke lucht. De schoolmeester vroeg met een forschen tik tegen zijn glas aandacht en deelde mee, dat de wed-

strijd-commissie besloten had de eerste wedstrijd een uur uit te stellen.

— Nô! was de algemeene roep van teleurstelling, maskeerende afkeuring.

De stemming in de zaal was in eens ver van tegemoetkomend en men scheen eer geneigd Jan Berghuis te honen, dan hem te beklagen. Het groote vertrouwen, dat vooral de jeugdige Breewijkers in hem stelden, raakte beschaamd, nu zij ervaren zijn onmacht tegenover het weer. Ze hadden de feestelijke dag al zoo vastgezet in hun roezige koppen, dat ze iemand zochten om hun teleurstelling fêl te wijten. En gemakkelijk vonden ze den schuldige in den persoon van den ondernemer.

— Was ie 't maer nooit begonne! mopperde er een half-luid. Wat doene we hier op Breewaik met 'n fietse-wedstraid. Laete ze dat in stad houe.

— Berghuis heb ôk iewers wat âers.

— Berghuis, doch je maer. Wel neen 'et, man! 't Is netuurlijk bestel van dat kwaje waif! As dat ôk goed gong!

Uit louter baloorigheid begon de bende rumoerig te worden. Enkele loszinnige meisjes waren alras te vinden voor 'n gauw stoeierijtje met 'n hupschen jongen en probeerden tusschen menschenklitten in speelsche haast uit te breken. De ouderen, vooral de onbekrompen gehonoreerde comité-leden, ergerden zich aan dat onbehoorlijk gedoe, en, Berghuis welgezind, maanden ze ijverig tot stilte.

Verveeld werd er 'n oogenblik gewacht. Jan Berghuis voerde de schaarsch bestellingen uit met montere voorkomendheid, maar innerlijk vervreten van zorg en schaamte. De vijandige gezindheid van de aanwezigen ontging hem niet en hij keek de oproerigsten de woorden van de lippen.

— Wat worre m'n biene staif, klaagde 'n frissche deern half-luid.

— Es walsen, Train? noodde een jongen met streelend tongklakken.

— D'r is ommers gien meziek! schamperden een paar.

— 't Is bai Berghuis ommers altaid zoo'n saae troep! schreeuwde iemand achter in de zaal.

'n Ander vulde aan:

— Dat kon je verwachten, zoo'n gortzak.

— 'k Zit goddorie veul liever bai Van Slagges maide. Deer heb-je tenminste 'n elektrieke piano!

— Wie gaet d'r mee nae Van Slag! Niet allemaal tegelaik! balkte er een onvervaard door de zaal.

— Eerst onze vaiftig cente terug!

Mien, die naast haar man in het buffet stond, ontdaan en snibbig, werd wit van nijd, als ze bedacht, dat de vijftig cent inleggeld nu nog bij hun concurrenten zouden worden verteerd. Ze had Jan, ten overstaan van het gansche publiek, wel kunnen slaan van louter uitzinnige razernij.

De kreet om teruggave van het inleggeld werd al driester en dreigender, en klonk door de zaal als een kwaadaardig loeien. De pootigste belhamels drongen al tot voor de toonbank en ze schenen er, uit hun robuste gebaren op te maken, geen been in te zien, het buffet neer te vellen in woeste lust tot beestig vernielen.

(Slot volgt.)

Overneming verboden.

EEN FAILLIETE FIRMA.

Een niet onaardig gevonden legende ontmoetten we, waarin de opvallende levensgewoonten van aalscholver, vleermuis en spreekweteekend worden.

Lang geleden associeerde de aalscholver, die wolkoopman was, zich met de vleermuis en de spreekw. Samen bevrachtte dit zonderlinge drietal een schip met wol, doch dit verging en de firma ging door het verlies failliet.

Sedert dien tijd durft de vleermuis overdag niet meer uit te vliegen, bang als hij is de steeds nog onbetaald gebleven schuld-eischers te ontmoeten. De spreekw heeft haar oude liefhebberij voor het artikel behouden en zet zich gaarne neer op een schapenrug, terwijl de aalscholver onophoudelijk duikt in het natte element, om te zien of er nog wat van de verloren wol op te visschen is.

G.

DE MEREL. ¹⁾

De lucht vol zoete aroom van blanke meien
Een zee van groen, die, ruischend lied'ren zingt,
Vol gouden bloem de welig graaz-ge weien,
Waar wieglend brons reeds boven graspluim springt.

Langs heldre sloot de langgerekte rijen
Van wilg bij wilg, die ziel tot peinen dwingt,
Al zonnelicht, al weelde, al zoet verblijven
Al liefdegeur die tot den hemel dringt.

Door 't zoete land, in voorjaarsdroom bevangen
Klinkt plots de vreugd in blij gejubel uit:
Daar klaatren zij: de kristallijnen zangen
Alzijds gehoord — bedoeld slechts voor zijn bruid,
Voldaanheidsweelde en nooit gestild verlangen....
Hoe klinken beide in 's merrelaars geluid.

28 Mei 1912.

M. M. BLANKERT.

¹⁾ Een van de laatste zangen van den dichter, die 7 Febr. l.l. na een langdurig lijden te Middelburg overleed.

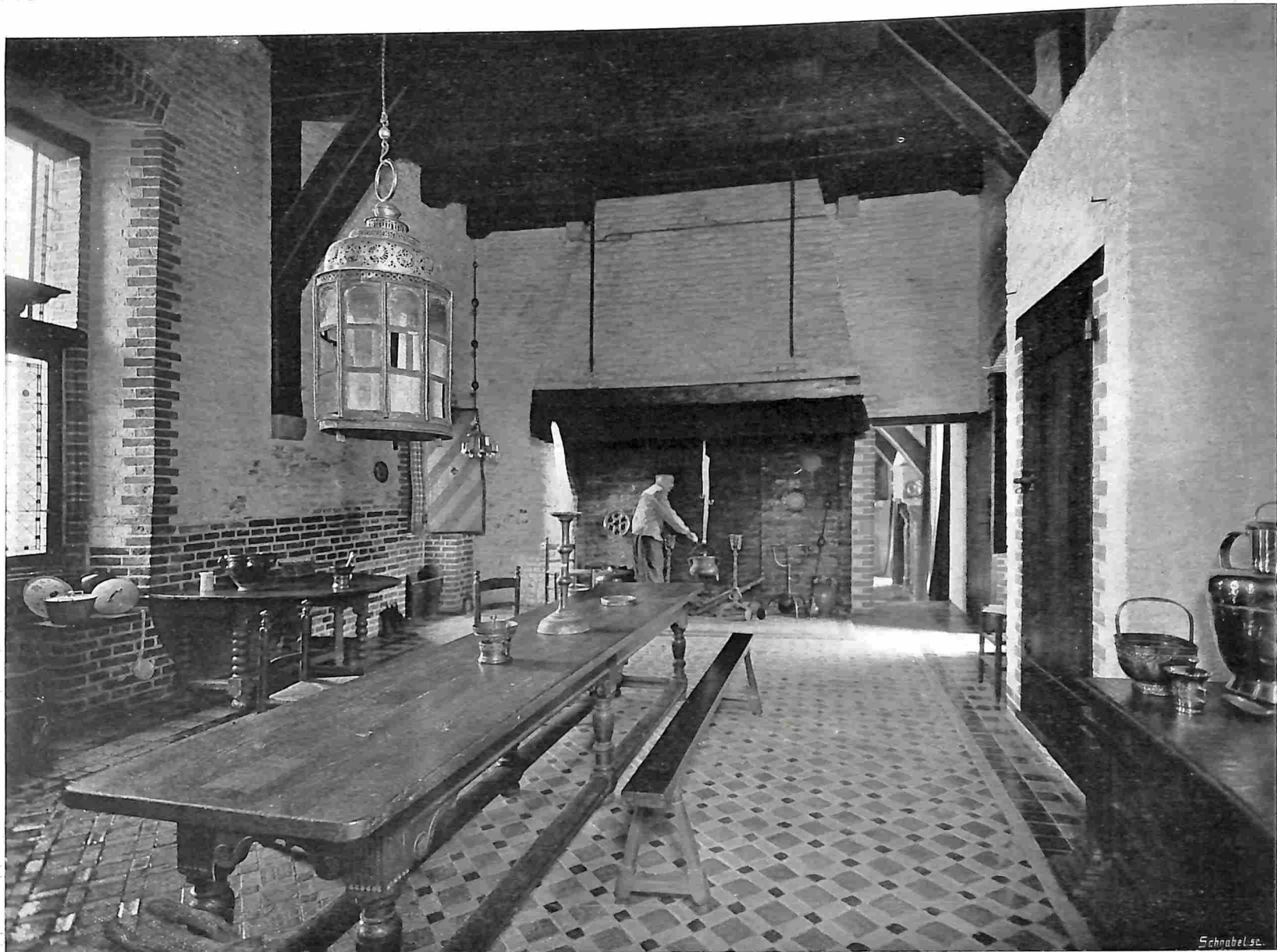

Foto C. Steenbergh.

DE KEUKEN IN HET MUIDERSLOT.

IN 'T KASTEEL VAN HOOFT.

(Vervolg).

EEN goede gedachte was het, in het jaar, waarin Nederland het Eeuwfeest zijner Onafhankelijkheid viert, het Muider-slot tot een punt van aantrekking te maken voor landgenoot en vreemdeling, door het inwendig in te richten, zooals het ongeveer geweest kan zijn in de dagen, waarin de Drossaard Hooft het bewoonde. En ik geloof, dat ik niet te veel zeg, wanneer ik beweer dat niemand zich een bezoek aan het slot zal beklagen, dat zich thans in feestgewaad aan ons vertoont.

Reeds zijn wij in gedachte de valbrug over en de slotpoort doorgegaan en wij bestijgen den trap, daar tegenover ons in den Noorder hoek van 't binnenplein. Bij 't restaureeren van 't gebouw is deze trap, of althans een gedeelte van dezen oorspronkelijken opgang, bloot gekomen en daarna het geheel teruggebracht in den ouden toestand.

Wij treden de Ridderzaal binnen, die tevens als Gerechtsaal van den Baljuw dienst deed, getuige o.a. de in later tijd ontdekte steenen trap, onder het luik ter zijde van den ingang en dicht bij de deur der keuken. Langs dezen trap — als gij straks een bezoek aan de taverne brengt, kunt gij daar, in den hoek bij de deur, die toegang geeft tot wat van ouds de bakkerij was, nog een gedeelte er van zien — werden de gevangenen uit den kelder, die eens als kerker dienst deed, naar boven gebracht om voor den Baljuw te verschijnen. Rustig en deftig staan in die oude Ridderzaal de massieve meubelen, terwijl met het geheel in volkomen overeenstemming is de groote 17de eeuwsche schouw, welke de lievelingsspreuk van Hooft te lezen geeft: „Semper nocuit differre paratis”, d.i. „Uitstel schaadt aan wat gereed is”. Aan de wanden bevinden zich o.a. geschilderde portretten van P. C. Hooft — eene copie naar de schilderij van Mierevelt — alsmede van Willem Hooft, den bekenden wiskunstige, neef van den dichter.

Uit dit groot vertrek komen wij in de Gijzelkamer, die thans ingericht is als woonkamer van den Drost. Diens leus: „Omnibus Idem”, d.i. „Voor allen dezelfde”, die wij hier tegen den schoorsteenmantel in gouden letters geschreven vinden, doet den man, die heeft recht te spreken, slechts eer aan. De met gobelin bekleede stoelen en het zilveren stel op de tafel verdienen onze aandacht, evenals het zooveel meer bescheiden maar toch zoo eigenaardige,

primitieve steenen lampje onder de schouw. Ook lette men hier nog op het potret van Hooft's vader, dien Brandt vereerde met den bijnaam „de Christen Cato”, terwijl wij niet verzuimen onze aandacht te schenken aan hetgeen zich in gindsche vitrine bevindt, o.a. de mooie bokaal, die aan Anna Roemers moet behoord hebben en, behalve haar naam, de spreuk: „Concordia res parvae crescunt”, d.i. „eendracht maakt macht”, te lezen geeft. Merkwaardig is evenzeer die andere bokaal met het wapen van Bicker, die Hooft als Drost opvolgde, en de wapens van Naarden, Muiden en Weesp.

Aan de andere zijde van de Ridderzaal is de Keuken gelegen. Onder het keukengerij valt ons oog o.a. op de kokstrousse, die de keukenmeester aan de zijde droeg, een gewoonte, waaraan het bekende spreekwoord van de koks en de lange messen, zeker niet vreemd is. Naast de schouw hangt de wildkroon, waaraan het schoongemaakte wild werd opgehangen. Merkwaardig is voorts het oude Driekoningen-ijzer, waarop een voorstelling van het bezoek aan Bethlehem's kribbe, in overeenstemming met den feestdag, waarop het gebak inzonderheid werd genuttigd. Ook ontgaat niet aan onze aandacht de reusachtige steenen smoor- of doofpot, ons, onder den naam „katschoof”, uit Warenar bekend, waar Hooft dezen laat zeggen:

„Neen, bij gort! Zoo langh as het daer leit en heb ik gien vrée,
„Waer ik gae, waer ik stae, het katschoof moet mée.”

Wij willen voor den angstigen schatbegraver hopen dat zijn hier ten toon gestelde; het mœdragen mocht hem anders al te moeilijk zijn gevallen.

Uit de keuken komen wij in de zoogenaamde Kamer van Bise-schop van Arkel, welke laatste het Muider-slot, dat langen tijd meesterde en tijdelijk bewoonde. Men schenke hier vooral aan- is van Maria als hemelkoningin, waarin een voorstelling uitgesneden aan haar voet, en rechts hiervan een draak-heilige, een en ander orde van St. Michel, een onderscheiding, hem in 1639 verleend gestelde levensbeschrijving van diens vader, Hendrik IV, bijgenaamd de Groote.

Foto C. Steenbergh.

DE KAMER VAN BISSCHOP JAN VAN ARKEL, IN HOOFT'S TIJD EETKAMER.

Op de bovenverdieping van het kasteel vinden wij in den Westertoren het vertrek, waar eenmaal Graaf Floris het lot afwachtte, dat over hem beschoren zou zijn. Hier, evenals in de aangrenzende, zoogenaamde *Ziekenkamer*, wordt de aandacht getrokken door de oude, fraai gebeeldhouwde bedstede, terwijl wij in laatstgenoemd vertrek vooral ook het oude tinnen waschbekken, met het jaartal 1647, in oogenschouw nemen. Een dolfin dient tot waterreservoir. Men lette op de voorstelling in het bekken van den meerman en de meermin. Het lampje met vier pitten, dat onder de schouw hangt, moet voor die dagen zeker een zee van licht verspreid hebben! De spreuk, tegen den schoorsteen geschilderd: „Venite Omnes ad Me”, past bij de bestemming van dit vertrek.

Vervolgens komen wij in de *Wapenkamer*, boven de Ridderzaal gelegen, die o.a. in den Franschen tijd den Sans-Culottes, en bij 't beleg van Naarden den onzen tot kazerne diende. Merkwaardig is hier o.a. het tweehandszwaard, dat als opschrift draagt de woorden: „Dit Swaert heeft gevoert Jonkheer Jacobus Cabellau, Gouverneur der Stadt Alcmaar in 't jaar 1571, en niet minder de degen van Maarten van Rossum, met Toledo-klng. Kunstig bewerkt zijn de, met ivoor ingelegde, staatsie geweren, evenals het, op dezelfde wijze versierde, pistool, dat tevens als strijdbijl dienst kan doen. Ook het gildeproufstuk, onder stolp, zijnde een miniatuur harnas, verdient de aandacht. De geharnaste, in natuurlijke grootte, te paard zoowel als de groote met ijzer beslagen kist vallen te zeer in 't oog dan dat het noodig zou zijn er hier op te wijzen.

Bezichtigen wij ook nog de *Kapel* met haar verzameling gewijde kunst, die evenwel geacht kan worden buiten het kader van 't geheel te vallen, om daarna een kijkje te nemen in de *Werkkamer* van Hooft in den Oostertoren, waar men u o.a. zijn stoel aanwijst, maar waar stellig meer nog onze belangstelling verdient zijn Adelsdiploma — in gindsche vitrine — met brief van Lodewijk XIII, hierboven reeds genoemd. Boven de deur hangt het portret van Anna Roemer Visscher — met vermelding van haar lijfspreuk: „Genoeg is meer dan veel” — de oudste dochter van den bekenden bewoner van het „Saligh Roemerhuis” op de Geldersche kade. Vondel noemde haar „de Hollandsche Saffo”, gelijk heel de Muiderkring haar talenten roemde, een courtois, die zij, blijkens haar eigen woorden, noyt voor waarheyt aennam. Ter zijde van de deur hangt een portret van Hooft, den „Alter Tacitus”; het is een zoogenaamd „opus mallei” of hamerslag, vervaardigd door Jan Lutma, den Amsterdamschen goudsmid,

geb. 1609, die bekend was door zijn bekwaamheid om in plaats van een graveerijzer een beiteltje te gebruiken, hetwelk hij door middel van een hamer in het koper dreef. Een koperen kandelaar, ginds op het tafeltje, vertoont als opschrift: „Slot te Muiden 1636”. Wie zal zeggen hoe dikwijls onze Hooft dezen in de hand heeft gehad! Onder de ten toon gestelde boeken trekt vooral de aandacht de uitgave van Hooft's werk, met door hem eigenhandig geschreven opdracht, vervat in deze woorden: „Aan zijne bijzondere vriend-houdende Suster Susanna Bartolotti, weduwe van den heer Johan van Nijpoort, tot gedaghtenis van den schrijver en betuyging van oprechte liefde zendt dit boek harer dienstwilligste broeder P. C. Hooft”.

Op den doorloop of gang staan wij o.a. nog even stil bij de eigenaardige schilderij uit Hooft's tijd, waarvan de voorstelling nog verduidelijkt wordt door het bijschrift:

„Wij gemeene luyden
„Tot ons ongemack
„Vechten dagelijckx
„Om den Brootsack”.

De nog in zwang zijnde benaming „broodvechter”, ter aanduiding van iemand, die met moeite in zijn nooddrift voorziet, houdt met deze voorstelling verband.

En hiermede hebben wij onze wandeling door de zalen van het Muider slot volbracht. Beneden gekomen, werpen wij nog terloops een blik in den donkeren kelder, die eens tot gevangenis diende, om daarna uit te rusten van onze vermoeienis in de *Taverne*, die zoo eigenaardig bij het geheel aansluit. Eenige in „rood op wit” aangebrachte spreken, die verband houden met de tijdelijke bestemming dezer ondergrondse ruimte — „Nood zoekt brood”, „'t Is een wijs man, die maat ramen kan”, en zoo meer — verhoogen de aantrekkelijkheid van het geheel.

Een bezoek aan het Muider slot moet voor ons, Nederlanders, gelijk staan met een daad van piëteit. Immers het geldt hier een door velerlei herinnering gewijde plek, die meer dan één gewaardwording bij ons opwekt, waar zij een lang en deels glorierijk verleden doet opdoemen voor onzen geest.

Wat zou die „Stomme Steen”, wat zouden die „Bedaeghde Mueren”, indien zij slechts spreken konden, ons veel hebben te verhalen!

F. W. DRIJVER.

Overneming verboden.

DE GESCHIEDENIS VAN HET HALSSNOER.

IN den nacht van 16 op 17 Augustus 1785 reed een rijtuig door een twaalfstal ruiters omringd, de Bastille-brug over en hield voor de poort stil. Eruit stapte Louis-René-Edouard, prins-kardinaal de Rohan, die door den gouverneur van de Bastille, sieur de Launay, met allen eerbied werd ontvangen en naar de voor hem in gereedheid gebrachte cel werd geleid. Immers, ook in de Bastille zou de prins-kardinaal zijn hooge stand waardig ophouden, daar hem door den koning vergunning was verleend, dagelijks een bedrag van 120 francs te besteden.

Den 20sten Augustus ontsloot zich de gevangenispoort voor Jeanne de Saint-Remy de Valois de la Motte, drie dagen later gevolgd door den graaf de Cagliostro en zijne vrouw. Eenige maanden daarop werd de komst gemeld van de demoiselle Le Gay d'Oliva, te Brussel gearresteerd, en van den gewezen gendarme Rétaux de Villette, die te Genève aangehouden werd.

Met dezen zaten allen, die in de geschiedenis van het befaamde halssnoer een rol hadden gespeeld, achter slot en grendel: een prins-kardinaal, een toovenaar, eene oplichtster, eene straatdeern en een verdacht avonturier!

Het is de moeite waard, eenige van deze personen eens nader te beschouwen. Allereerst den kardinaal de Rohan. Hij is op dat oogenblik 51 jaar en heeft een schitterende loopbaan achter zich. Op 26-jarigen leeftijd tot bisschop benoemd, vervult hij de functie van coadjutor bij zijn oom, den bisschop van Straatsburg en reeds het volgende jaar is hij lid van de Académie, een eer, welke hij dankt aan zijne verwantschap met de familie Soubise, Guéméné en Marsan, door Marie-Theresia als de „vilaine clique” aangeduid. In 1772 tot gezant te Weenen benoemd, doet hij daar door zijn weelderige en zeer onchristelijke levenswijze al spoedig van zich spreken. Zijne dienaren verwekken schandaal op schandaal, worden zelfs eens tijdens een vuurwerk op het Prater door de toeschouwers met steenen gegooid en drijven,

beschermd door de diplomatieke onschendbaarheid, een uitgebreiden smokkelhandel in zijden kousen 1). Reeds weinige maanden na zijne aankomst, dringt Maria-Theresia op zijne terugroeping aan, hetgeen evenwel eerst in 1774 geschiedt.

Voor de keizerin-moeder zijn die twee jaren eene voortdurende ergernis geweest. Vond zij hem eerst „un bien mauvais original”, al spoedig wordt hij „un homme abominable”, nog sterker: „un indigne représentant”, die Frankrijk ontverde. Doch Joseph II en von Kaunitz schepten vermaak in den omgang met den aangenamen causeur; zooals Maria Theresia in een harer brieven aan Mercy-Argenteau schrijft: „de prins-kardinaal weet te behagen en dat is in deze tijden eene groote verdienste”. 2)

Te Parijs teruggekeerd, wordt hij door Marie-Antoinette zeer koel ontvangen, doch door zijne talrijke relaties gelukt het hem spoedig zich een pensioen van 35.000 francs te verzekeren. Drie jaren later tot groot-aalmoezenier van Frankrijk benoemd, wordt hij in 1779 prins-bisschop, vervolgens kardinaal van Straatsburg.

Jeanne de Saint-Remy de Valois de la Motte was den 22sten Juli 1756 geboren en dus nu 29 jaar oud. Haar vader was een boer uit Auteuil en stamde in rechte linie van het koningsgeslacht der Valois af. Zij was in 1780 getrouwd met Marc Antoine Nicolas, graaf de La Motte, een gewoon soldaat in de lijfwacht van Mon-sieur. Geld hadden zij geen van beiden, maar hij was slim en zij was mooi en terstond na hun huwelijk trachtten zij zich in te dringen in de kringen van het hof. Zij kende den kardinaal de Rohan van vroeger en of zij het aan hem te danken heeft, dan wel aan eene andere connectie, het duurde niet lang, of zij was een veel-geziene gast bij Mevrouw Elisabeth. Doch tot eene kennismaking met de koningin kwam het niet.

Toch deed zij het voorkomen, als of zij ook met Marie-Antoinette op vertrouwelijk voet stond en door verschillende vervalschte brieven, welke zij zoogenaamd van de koningin ontvangen zou hebben, weet zij den kardinaal geheel in haar netten te verstrikken. Wat zeggen die brieven? Dat de koningin minder slecht over de Rohan denkt, dat hij spoedig weer bij den koning in de gunst zal komen en eindelijk zelfs, dat de koningin erin toestemt, hem te ontmoeten.

Den 12den Augustus 1784, 's avonds tusschen elf en twaalf, geeft zij hem een rendez-vous in het park van Versailles, bij het zoogenaamde Venus-boschje. Hij komt en ziet eene vrouw, geheel in het wit en gesluiert. De Rohan twijfelt niet: het is de koningin. Zij geeft hem een roos: „Het verleden zal vergeten zijn”....

Daar snelt Mevrouw de la Motte toe: „Madame en de graaf van Artois komen eraan”, fluistert zij, terwijl zij den kardinaal een zijpad doet inslaan. De witte gedaante zoekt een goed heenkomen: de truc is gelukt.

Op het eind van diezelfde Augustus-maand heeft Marie-Antoinette geld nodig: 600.000 francs. Zij wil het, zoo zegt Mevrouw de La Motte, niet aan den koning vragen en heeft nu aan den kardinaal gedacht.

De Rohan voelt zich gelukkig, dat hij zijne koningin dezen dienst kan bewijzen en overhandigt aan zijn vriendin de som, welke deze natuurlijk aan Hare Majesteit zal overhandigen. Twee maanden later kost het 100.000 francs aan de schatkist van den goedgeloovigen prelaat. Maar is dat te duur, wanneer hij kans heeft minister van het Huis des Konings te worden, een ambt, dat hem — daar zal hij wel voor zorgen — millioenen opbrengen zal?

In Januari 1785 vraagt de koningin geen geld, maar wel iets anders: het beroemde halssnoer van Boehmer en Bassange, de hofjuweliers, die het hadden gemaakt voor Mevrouw Dubarry, doch dat zij om den hoogen prijs niet konden verkoopen. Want het kost veel: 1.600.000 francs.

De Rohan aarzelt niet: de koningin wil het halssnoer hebben? Welnu, zij zal het hebben. Mevrouw de la Motte vertelt aan de juweliers, dat de koningin den kardinaal de Rohan met den aankoop heeft belast en aan den kardinaal vertelt zij, dat Hare Majesteit het alleen van hem aannemen wil. Men wordt het over de betaling van den prijs spoedig eens: de rekening zal voldaan worden in vier halfjaarlijksche termijnen. De koopacte wordt opgemaakt en Mevrouw de La Motte brengt deze den volgenden dag terug met bij ieder artikel de vermelding: „approuvé: Marie Antoinette de France”.

Den 1sten Februari overhandigen Boehmer en Bassange den kardinaal het halssnoer en dienzelfden avond brengt hij het naar Mevrouw de La Motte te Versailles. Zij doet het in een glazen kastje en onmiddellijk daarop verschijnt een page zeggend: „In naam der koningin”. Hem wordt het glazen kastje gegeven. De Rohan is er nu vast van overtuigd, dat hij het ambt van minister zal verkrijgen. De onnozele! Want de page is niemand anders dan de waarde echtgenoot van de sluwe avonturierster, die onmiddellijk eenige steenen uit het collier te gelde maakt en met het overschot naar Engeland vlucht.

De eerste vervalldag breekt aan. Geen geld. De juweliers staan versteld. Mevrouw de La Motte, in

Foto C. Steenbergh.

HET MUIDERSLOT. IN DE GIJZELKAMER, INGERICHT ALS
WOONKAMER VAN HOOFT.

Foto C. Steenbergh

HET MUIDERSLOT. DE „ZIEKENKAMER“.

de vaste overtuiging verkeerend, dat de prins-kardinaal toch zal betalen, verklaart hun onomwonden, dat de handteekeningen der koningin valsch zijn en zij verwijst hen naar De Rohan. Doch zij gaan terstond naar baron de Breteuil, die als chef van het huis des konings, minister der koningin was en dienen bij hem een memorie in tegen den kardinaal, dien zij van oplichterij beschuldigen. Deze nu, verblind door haat tegen de Rohan, wil een schandaal verwekken, om zijn machtigen mededinger voorgoed onmogelijk te maken en hij raadt den koning aan, de gevangenneming van den prins-kardinaal te gelasten.

Lodewijk XVI volgt dien raad op en den 15den Augustus, terwijl hij in zijn hooge priesterlijk gewaad gereed staat voor de uitoefening zijner bediening, wordt De Rohan gevangen genomen en na een kort verhoor, 's avonds naar de Bastille gevoerd.

Mevrouw de La Motte, die dezen loop van zaken niet had voorzien, maar het toch veiliger vond, voorloopig uit Parijs te verdwijnen, vertoefde te Bar-sur-Aube. Zij was gerust: de kardinaal zou immers, om opzien te vermijden, toch wel betalen? Doch daar verneemt zij, dat baron de Breteuil er een rechtszaak van zal maken, dat De Rohan reeds naar de Bastille is overgebracht! Onmiddellijk maakt zij zich gereed tot de vlucht; zij verbrandt alle papieren, pakt het allernoodigste bijeen....

Te laat. Den 18den Augustus wordt zij gearresteerd.

Wie heeft daar bij het Venus-boschje voor koningin gespeeld? Het is de demoiselle Le Gay d'Oliva, eene straatdeern, wie Mevrouw de La Motte voor deze komedie 15.000 francs heeft beloofd, doch die slechts 4.268 francs ontving. Zij is na dit buitenkansje naar Brussel vertrokken, doch in den nacht van 16 op 17 October wordt zij van bed opgelicht en onder sterk geleide naar Parijs getransporteerd.

Wat den falsaris betreft, die de handtekening van Marie-Antoinette namaakte, Mevrouw de La Motte bekend, dat hieraan de oud-gendarme Rétaux de Villette schuldig is. Hij wordt in Maart 1786 te Genève opgespoord en vindt eveneens in de Bastille eene plaats.

Doch hoe is nu graaf de Cagliostro 2) in deze zaak betrokken? Bij haar eerste verhoor heeft de oplichtster-met-koninklijk-bloed hem aangewezen als dengene, die de steenen uit het montuur heeft gebroken en zij beschuldigt zijne vrouw eenige diere diamanten gedragen te hebben. Waarschijnlijk klinkt deze beschuldiging niet, maar de toovenaar is een groot vriend van den kardinaal en dat alleen is voor De Breteuil reden genoeg, om ook hem met zijne vrouw op te sluiten. Deze laatste werd evenwel spoedig weder in vrijheid gesteld.

Men had den kardinaal de keus gelaten, berecht te worden door het Parlement of door de geestelijke rechtbank. Hij koos het Parlement en den 31sten Mei 1786 wees dit zijn vonnis.

De Rohan en Cagliostro benevens de demoiselle Le Gay d'Oliva werden vrijgesproken; Rétaux de Villette werd voor altijd uit Frankrijk verbannen, maar de straf trof vooral de La Motte en zijne vrouw.

Hij werd veroordeeld tot de geeseling en tot levenslange galei-straf, zij tot levenslange gevangenisstraf, nadat haar eerst op beide schouders een brandmerk V (Voleuse) gedrukt zou zijn. De man, die te Londen vertoefde en daar de diamanten voor een hoogen prijs had verkocht, nam dit vonnis gemakkelijk op, maar tegen de vrouw werd het in al zijne gestrengheid uitgevoerd.

We behoeven niet te zeggen, dat de uitspraak van het Parlement voor het hof eene geduchte teleurstelling was. De koning maakte dan ook van zijne macht gebruik, om zoowel de Rohan als Cagliostro te verbannen, den eerste uit Parijs, den tweede uit Frankrijk. De Rohan vestigde zich eerst te Tours, later te Saint-Waast-d'Arras en deed in 1789 zijn intrede in de Staten-Generaal als afgevaardigde van de geestelijkheid van Wissemburg. Maar reeds het volgend jaar emigreerde hij en stierf den 17den Februari 1803 in vergetelheid te Ettenheim.

Cagliostro week naar Engeland uit, keerde in 1789 onder den naam van graaf Phénix in Frankrijk terug en reisde over Lyon, waar hij bij den aartsbisschop gastvrijheid genoot, naar Rome. Daar werd hij wegens toovenarij ter dood veroordeeld, doch hij kreeg gratie, wist uit den kerker te ontsnappen en stierf in 1795 op het kasteel Saint-Léon.

En Mevrouw de La Motte?

Nauwelijks tien maanden bracht zij in de gevangenis door: den 6den Juni 1787 ontvluchtte zij met medeweten van het hof, dat haar nog 300.000 francs medegaf, naar Engeland. Want haar dierbare echtgenoot dreigde den Franschen koning van Londen uit met een schandelijk schotschrift, indien men hem zijne vrouw niet teruggaf. Zij overleed, op vrij geheimzinnige wijze, den 25sten Augustus 1791.

Haar man was toen alweer naar Frankrijk teruggekeerd, om revisie van het collier-proces te vragen. Maar men had toen wel andere dingen aan het hoofd en de La Motte werd onder het vermoeden, een agent van Pitt te zijn, opgesloten.

De val van Robespierre gaf hem de vrijheid weer. Nog 37 jaren leefde hij, eerst van het spel, later onder de Restauratie, toen hij vurig royalist was geworden, als agent-provocateur van de politie. Den 11den October 1831 stierf hij. A. C. JAGER.

Overneming verboden.

1) Ik heb dikwijls hooren verhalen, schrijft Mevr. de Campan, dat in een jaar tijds aan het bureau van den prins de Rohan te Weenen meer zijden kousen zijn verkocht dan in heel Lyon en Parijs te zamen.

2) In 1743 als zoon van zekeren Balsomo te Parijs geboren, reist hij onder de prachtigste namen heel Europa door. Een oplichter of een genie? Zeker een buitengewoon scheikundige, krachtig hypnotiseur en magnetiseur.

UILENLEGENDEN.

NIET alleen ten onzent en bij onze naburen staat de uil in een kwaden reuk en wordt zijn nachtelijk gekrijsch als een slecht voortteeken beschouwd.

In Tanger b.v. hebben Joden en Mahomedanen beiden een even grooten hekel aan deze vogels en wordt hij voor een vriend van den booze gehouden. Klinkt het dreeve roepen van den uil bij de eersten boven hunne woning, dan werpen zij buiten een puts water leeg om de aandacht van den onheilsPELLenden gast af te leiden van het huis en zijne bewoners. De Mahomedanen meenen, dat de uil in zijn eigen taaltje vervloeking over der menschen hoofd inroept en om dit te bezweren, wordt den vogel een tegenvloek toegezonden, wanneer ze zijn geluid vernemen.

De Noord-Amerikaansche Roodhuiden hebben een legende waarin der uilen naargeestig lied wordt verklaard. Zij gelooven dat de uil in alle droefheid de gouden eeuw betreurt, waarin dieren en menschen vreedzaam samenleefden. Toen de vijandschap rees tusschen deze beide schepselfgroepen, is de Groote Geest, den strijd betreurend, over de zee heengetogen om niet terug te keeren voor de talloze geschillen zijn bijgelegd of vergeten en de wereldvrede in de Natuur is teruggekeerd. En telken avond klagen de uilen in de plechtige stilte der donkere pijnbosschen daarover hun wanhoop en leed uit.

„Uilen naar Athene dragen” was een spreekwijze, die de wijsheid dezer vogels in de gedachtengang der Ouden vastgelegd heeft. Hoezeer de uil in het bijgeloof der oude volkeren voor wijze vogel gold, blijkt ook wel uit een Arabische legende, waarschijnlijk uit Perzië afkomstig.

Bahram, een koning der Perzen, bekommerde zich weinig om de welvaart van zijn volk en bracht het rijke en machtige land tot een droeven staat van verval; steden en dorpen lagen half verlaten en ontvolkt door de bittere armoede der bevolking.

Eens was koning Bahram op reis met een Mobed of magische priester en doortrok het desolate land van het eene armoedige dorp naar het andere, waar van de verlaten ruïnes der woningen de uilen elkander hun naargeestig gekrijsch toeriepen.

— Wat zeggen de uilen elkander? vroeg de koning.

De wijze Mobed antwoordde: — Heer! een uil vraagt een wijfje ten huwelijk en zij antwoordt: Slechts als ge mij de verlangde bruidschat ten huwelijk geeft, en wel twintig dorpen, vervallen tot ruïnes onder vorst Bahram!

— Wat zegt de mannetjesuil wel daarop? vroeg de koning.

— Heer! de wijze vogel zegt: Dat is gemakkelijk genoeg; als Zijne Majesteit nog lang leeft kan ik je wel duizend van die verlaten dorpen schenken!

Deze waarschuwing uit der vogelen mond trof den lichtzinnigen vorst Bahram buitengewoon en stemde hem tot nadenken. Hij bekeerde zich, streefde naar wijsheid om zijn land beter te

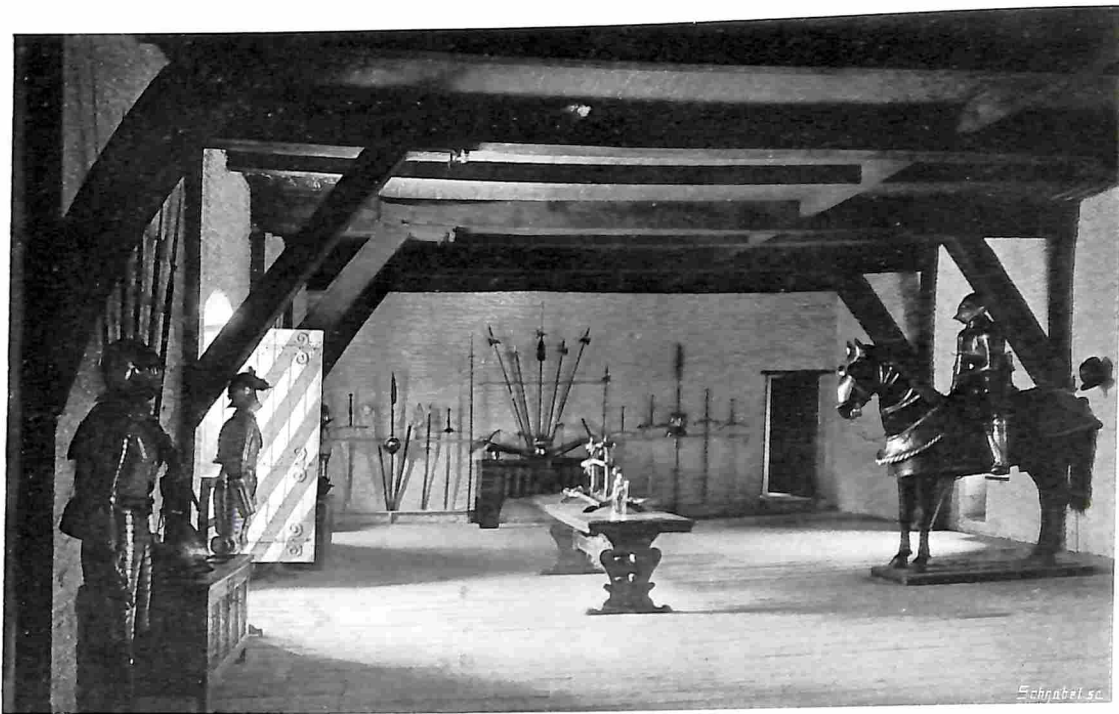

Foto C. Steenbergh.

HET MUIDERSLOT. DE WAPENZAAL.

kunnen regeeren en voerde Perzië tot hernieuwde welvaart gedurende de rest zijner levensdagen.

MENSCHEN VAN TANIMBER.

DE Tanimber-archipel ligt in het Oosten van het tusschen Malakka en Nieuw-Guinea zich uitstrekkende Nederlandsch koloniaal gebied. Administratief behoort de afdeeling Aroe-, Kei-, Tanimber- en Zuidwester-eilanden tot de residentie Amboina; en Olilit, op het grootste eiland Jamdena, is de bestuurszetel. Men kan op Jamdena komen met de Paketvaart (dienst N° 12) die Lakateroe aandoet, een goed uur gaans van Olilit, zoomede Adaoet op Selaroe, het eiland dat ten zuiden van Jamdena ligt. Deze bijzonderheden staan niet doelloos hier: landgenooten die vrijen tijd hebben wordt dit deel van den Archipel tot onderzoek aanbevolen; zij zullen er, thans, nog vóór de beschaving erger wordt, heel wat belangrijks vinden, dat tot op onzen tijd onbekend is. En het zou inderdaad te loven vallen indien nu weder eens een Hollandsch boek over een stukje van onze Oost verscheen, inhoudend wat men oudtijds noemde een beschrijving van deze landen, mitsgaders van hare wetten, zeden, godsdiensten, costuymen, drachten, dieren, vruchten en planten.

De litteratuur over de Tanimber-eilanden kan men in een halven dag doorwerken, en wat men dan ervan weet is niet genoeg. Toch is onze aanraking met deze eilandengroep niet van vandaag of gisteren. Riedel vertelt 1) dat de V. O. I. Compagnie in 1645 met hoofden en oudsten der eilanden een overeenkomst sloot „een exclusief contract van handel in kareet, slaven, roggevelen, „amber, was en sapanhout, welk verbond niet alleen met al de „dorpshoofden maar ook met de daar- „onder sorteerende eilandsvolkeren naar „genoegen getroffen werd.” Men richtte een loge op, legde bezetting daarin en deelde vlaggen uit. En om „in dezen oord de voortzetting van den godsdienst te beproeven, werd in hetzelfde jaar de Predikant N. Vertregt derwaarts ge dirigeerd, dan de continueele intrigatie van de op het eiland Vordata gevluchte Bandaneezen waren oorzaak, dat de handel zoo weinig als de godsdienst opgang vond, als waarom en om de voortdurende kwellingen en om de snoode behandelingen die de Nederlanders dagelijks te beurt vielen, zonder dat men de daders kon attrapeeren, de bezetting kort daarna is gelicht”.

In 1683 beproefde men nogmaals of het met handel en godsdienst profijtlijker wilde gaan: een „schoolmeester”, een inlandsche onderwijzer, werd naar het noordelijke eiland Vordata gezonden: de vaart op Bandang hersteld, en de handel begon weder; ditmaal vinden we onder de artikelen der retour-ladingen de slaven vermeld, niet tusschen het schildpad en de roggevelen, maar tusschen het schildpad en de sago. Maar allengs verminderde de handel en omstreeks de helft der 18^e eeuw bleven de Hollandsche schepen weg. Van 1823 af zijn de eilanden weder bezocht en wel door gecommiteerden van Ambon; en in 1882 kwa-

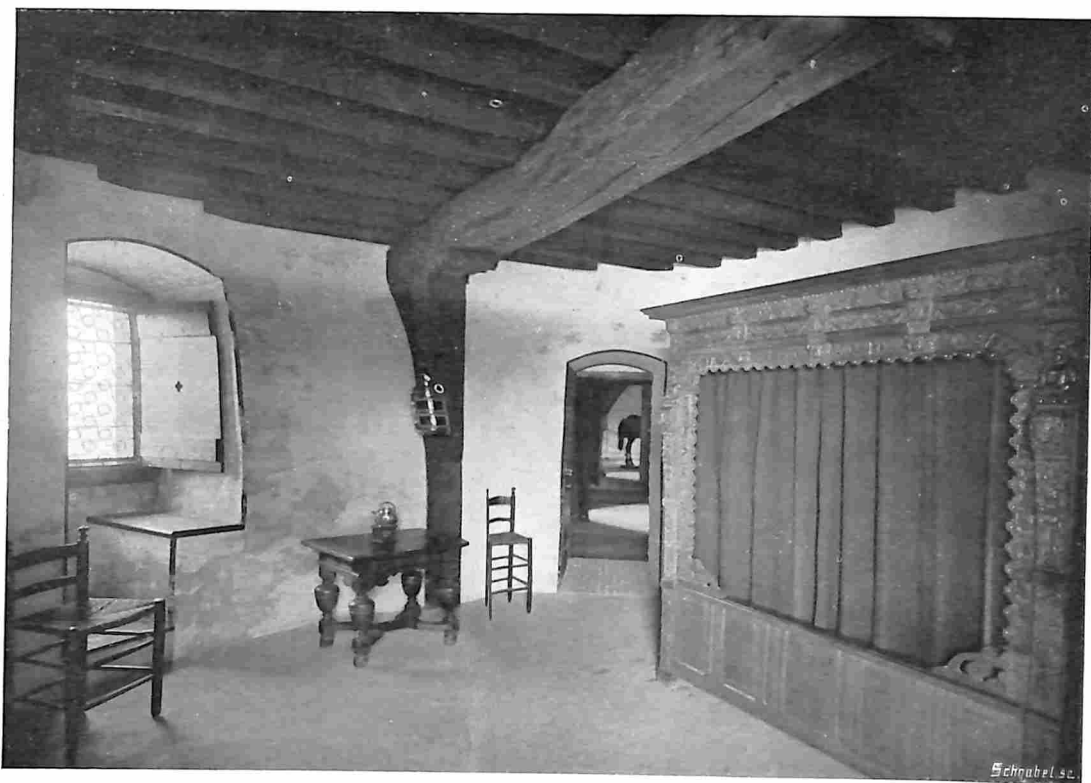

Foto C. Steenbergh.

HET MUIDERSLOT KAMERTJE IN DEN WESTERTOREN, WAARIN FLORIS V GEVANGEN HEEFT GEZETEN.

VIER JONGENS VAN JAMDENA. TANIMBER-EILANDEN.

men de posthouders, dat zijn, evenals de civiel-gezaghebbers, niet tot het kader van het binnenlandsch bestuur behorende ambtenaren, die meestal op afgelegen plaatsen aangesteld worden, waar Nederland geen onmiddellijk bestuur uitoefent, maar waar het toch wenschelijk is ons gezag te doen vertegenwoordigen en leiding aan de inlandsche hoofden te geven. Dit ter verduidelijking van het bericht in het Koloniaal Verslag van 1912, dat op Jamdena de bevolking van de kampong Arma zich in Maart 1911 verzette tegen den posthouder van Larat, bij welke gelegenheid aan onze zijde de tolk door een pijlschot doodelijk getroffen werd en de kwaadwilligen (zoo noemt men hen die de invasie dezer ongeroepen, beschavende vreemdelingen trachtten te keeren) zes dooden verloren. In verband hiermede werd het pantser-schip *Tromp* naar de Tanimber-eilanden gedirigeerd om zoo noodig hulp te verleenen. Bij aankomst aldaar van het oorlogsschip bleken de hangende kwesties evenwel reeds naar wensch geregeld te zijn. De op het genoemde eiland tusschen verschillende kampongs bestaande geschillen omtrent het beloop der grenzen, geven aanleiding tot onderlinge sneltochten en andere ongeregeldeheden. Dus kwam in Jan. 1912 het flottieljevaartuig *Mataram* een detachement militairen aan wal zetten, door welk machtsvertoon de toestand spoedig verbeterde.

Woest, lichtgeraakt en strijdzuchtig, zegt Riedel van de bevolking. Koppensnellers van huis uit, als er twist is tusschen twee dorpen, en die is er vaak, omdat oude veeten tusschen verschillende negorijen talrijk zijn; dan gaat men namdier jajaj, vertelt pater Cappers 2), dat is: de zaak gewapender hand uitvechten. Die het meeste dooden heeft, is verliezer in de zaak. Zonderling gebruik, daar in dien Tanimber-archipel, waar men twisten gaat beslechten, door eens moedig zaam te vechten, zooals Van Alphen zong. Koppensnellen doet men er nog voortdurend; het behoort tot de eigenaardigheden van deze menschen, en zooals bovengenoemde missionaris het noemt: zij houden daaromtrent vast aan hunne eigen ideeën. Dat vlijt natuurlijk niet; de ideeën van het westen, waar men twisten beslecht op beschaafder manier dan vechten is, zijn zoo heel anders. Koppensnellen behoort tot den eigen-

aard dezer menschen; het is, pater Cappers zelf schrijft het, volgens de Tanimbereezen het uitvoeren van een godsbevel. Maar de ideeën willen verbeteren van menschen die aan het andere eind van de wereld wonen, is toch óók wel eigenaardig. Gesteld eens, dat Tanimbereezen hier kwamen, beweerde, dat het nu maar uit moest zijn met onze ideeën.....

Deze negen bijvoorbeeld; op de eerste der afbeeldingen, die gemaakt zijn naar de zeer merkwaardige foto's welke het Missiehuis te Tilburg bezit, staan in het gelid vier jonge taboeëri, nadat zij de school verlaten hadden pas tot den jongelingstand verheven. Pater Cappers maakt ons opmerkzaam op hun tool, de doeken om het hoofd, de gouden oorhangers, de hals-snoeren van kralen; en vooral op de ivoren armringen en de kniebanden van geitenhaar. Gewapend zijn zij met lans en bogen. Op de tweede afbeelding staan vijf Tanimbereezen op een rij; zij hebben zich versierd voor den dans; de man rechts draagt een buikband van menschenhaar en ook een band rond den linker-enkel is van menschenhaar: herinnering aan twee afgeslagen hoofden, die hij thuisbracht na een gevecht. De drie jongens in het midden dragen hoofddekseis, die pater Cappers ondeugend bij aureolen vergelijkt, maar die feitelijk saamgesnoerd zijn uit gele, roode en blauwe doeken, in smalle reepen op elkaar gelegd en door koperdraad bijeengehouden; een en twee van links dragen lange kammen van bamboe in het haar, met paradijsvogel- en hanenvederen getooid. Vooral op deze afbeelding komen de ivoren armringen goed uit, waarvan men er soms twintig tot dertig boven elkander draagt. De beschaving voert reeds een namaak in van celluloid, in Japan gemaakt....

De landgenoot die de Tanimber-archipel gaat bereizen en beschrijven talme niet.

Rotterdam.

JOH. F. SNELLEMAN.

1) De sluik- en kroesharige rassen enz. 276 v.

2) Annalen Missiehuis Tilburg, 1912, 102 v.

* * * DOODENMASKERS VAN KOEKOE (CELEBES).

Naschrift (zie „Buiten” van 11 Jan. 1913).

Kort geleden kreeg ik in handen een opstel, getiteld: „Ueber Totenmasken aus Celebes und die Gebräuche bei zweistufiger Bestattung”, door dr. L. Rüttimeijer geschreven in de „Verhandlungen der Naturforschenden Gesellschaft in Basel” (1910). Daaruit bleek mij, dat in 1909 twee doodenmaskers van de Passo-rivier aan het Museum te Basel gezonden zijn door den heer Alb. C. Kruijt, zendeling-leeraar van het Nederlandsche Zendeling-Genootschap, welks zetel is Rotterdam.

Rotterdam, Mei 1913.

JOH. F. SNELLEMAN.

Overneming verboden.

HOE MEN EERTIJD TUINIERDE.

ENIGEN tijd geleden kwam mij een oud tuinbouwtijdschrift in handen, waarin een artikel voorkwam, genomen uit de „Almanack der Hoveniers”, die in 1747 bij Steven van Esveld te Amsterdam werd uitgegeven.

Daar dit artikel een eigenaardigen kijk geeft op de wijze, waarop een liefhebber in dien tijd tuinierde en van zijn denk-

TWE E MANNEN EN IN 'T MIDDEN DRI E JONGELINGEN VAN JAMDENA, TANIMBER-EILANDEN.

beelden over enkele zaken, willen wij het hier laten volgen; het luidt als volgt:

„Mijn plaats was een Moestuyn, met irreguliere bomen, en wat gras bogaard; om er wat van te maken, moest alles weg, de wortels uit den grond en de geheele plaats omgespit worden; hierop ben ik zeer nagaande geweest, vertrouwend niemand buiten mij zelve; 2 spit, yder van 13 duym, moest bij lange lagen van 5 voet breed uitgespit worden, en die grond weggebragt daar de laatste laag moest eindigen; die derde spit omgekeerd en wel nagezien; of er geen bedrog onderliep, van in de derde spit roede te laten; die de bedriegelijke werkcluyden als een kunstje, en geheele forme van prisma's laten zitten, daar dan het water dat er in regent, als tusschen twee dijken inblijft, zonder zich te kunnen loozen, dat na mijn gedachten de voornaamste oorzaak is van 't kwijnen der bomen, die als koude voeten krijgen, de kruinen zwak en haarloos, tot natuurlijk voedsel verstrekken door 't verderf.

Het planten van mijne bomen is zonder mest gegaan, als de grond wat hard of barstige kly was, wierd de kuyl met zaver-aarde aangevuld, (zaver-aarde is daar men de ovens in plaats van kalk mede metselt); ik vinde het best dat eene beplanting, oost en west aangeleid werd, opdat de hagens of lanen op zij 't zuidwesten en 't noordwesten beschutten, het zuidwest is 't hoogst nodig, dit is voor liefhebbers waardig tot mijnst te zien, de proeven, die daarop zijn; ik heb 8 karssebomen, die nooit jaren van misgewas hebben, en niet verouderen, daar deze nochtans zo wel 90 jaren oud zijn, als al de anderen, die haar jaren wel vertoonen; ik denk dat haar jeugd worde gespaard door een zeer goede beschutting die ze hebben, van een digt begroeid bosje tegen 't zuidwesten.

Tot het planten van bomen moet hoge grond, zoete klijzavere grond, trouw omgespit; en van het vloeijend water wel afgetapt worden, dat er geen plassen blijven; beschut tegen het zuidwesten maakt sterke boomen, dog moeten jaren hebben, eer dezelve dragen.

Wij zien daar en tegen op lage en natte gronden, de eerste 4 à 6 jaren de boompjes (geen bomen) voor appelen, ook wel peeren, dan neemt de wortel aan 't water, alles vergaat, de kruinen met rag en rupsenesten, de geheele bomen zonder bladen, bezet vol kleine appelen, dat een aannaderende dood verbeelt, wanneer die op de vaste grond eerst beginnen te dragen.

Van mijne beplanting die 2 morgen groot is, heeft geen eenen boom, 't zij hoog of lage stammen gemist, maar alles is krachtig gegroeit, harde winters hebben geen nadeel gedaan, schoon er over de 30 nooteboomen en wel 18 hondert voet taxis hagen, en over de 30 laagstam appel en peerebomen verzet zijn, met al haar zomer-loten, die sommigen 3 à 4 voet lang waren, zonder die na gewoonte in te korten, en meest alle bomen die 10 à 12 voet over 't kruys gespryd waren; de rupsen deeren de bladeren mijner bomen ook niet, voor zoo verre ik in de laagstammen met gemak kan nagaan.

Ik spreke van allerlei soorten van bomen; remediën zijn dierhalve geen nut; ik geen heb kennis van rupsen, die uit de grond en tegen de stam opkomen, omdat een ruyg paardeharig touw, dat om de stam van de bomen is gewonden, dezelve tot eene barrière verstrekt.

Jaarlijks worde ik nog wel eenige weinige rupsen gewaar, dog binnen 3 weken zijn dezelve weder weg, komende niet eens tot hare verdeeling, het is zeer opmerkenswaardig die dieren met de dood te zien worstelen, want het is waarschijnlijk dat het blad dezelve tot een vergift verstrekt, door de al te schielijke groeying en dat zij niet tegen de harsdelen (als blijkt aan 't hoge groen) kunnen bestaan.

De mieren zoolang die nog niet vlug zijn komen uit den grond, en weten die bomen te vinden, die met verzuurde gommige topendsblaadjes vol luys bezet zijn, en die wel zeer nijverig ontluyzende, dan hebben zij ook gedaan.

Wanneer ik dit bovengemelde aan eenige mijner vrienden verhaal, en als met den vinger aanwijs, zo kan ik niet voldoen en moet bij hun doorgaan, als achterhoudende te zijn en kunstjes te plegen.

Het eenige wat ik er nog van weet te zeggen, is, dat toen ik naar eene plaats zocht deeze mij te voren kwam, juist van situatie en grond, dat er iets goeds van te maken was, hooge grond, met het korenland gelijk, en rondom belend, met koorn, wijland en bogaard, omheind met hoog en laag houtgewas, meest beveiligd voor de zuidweste wind, en vrij van moerassige uitdamping in 't voorjaar

Foto Haagsch Ill. bureau.

DE TENTOONSTELLING VAN POPPEN EN ANTIEK KINDERSPEELGOED VAN 30 MEI—2 JUNI IN DEN HAAG. INGERICHT DOOR HET „COMITÉ TOT HET VERLEENEN VAN STEUN AAN DE VEREENIGING „HET BLAUWE KRUIS” DIE ONDERKOMEN WIL VERSTREKKEN AAN VERWAARLOOSDE EN MISHANDELDE KINDEREN. — VERSCHILLENDE MODE-TIJDPERKEN. IN 'T MIDDEN DE CRINOLINE. RECHTS EN LINKS MODE 1912—1913.

van de lage landen, daar ik zie, dat de meeste mijner naburen tot in de maand van Mey mede geplaagd worden en waaraan ik toeschrijve dat hun lieden hierin minder slage dan ik”.

Het is zeker wel interessant hieruit te zien hoe een liefhebber destijds reeds rekening hield met allerhande kleinigheden, zaken, die velen nu in 't geheel hun aandacht niet meer waardig keuren en die men toch verstandig doet niet uit het oog te verliezen.

Zeker blijkt uit dit stukje, dat men destijds reeds met veel overleg wist te tuinieren. E. TH. W.

Overneming verboden.

Met den Postwagen.

Van Blasien ging 't naar Titisee,
Om vier uur in den morgen.
In Alltglashütte was het: halt!
Voor post en paarden zorgen!

Eerst stapt er uit een jongeling,
Dan zucht een vrouw'lijk wapen;
Haar volgt haar echtvriend, op de step,
Met „Gott sei dank”, nà slapen.

Hij wijst den jong'ling recht vooruit,
Waar „Wirtschaft” staat te lezen,
En zegt, hij is er zeker van,
In „Wirtschaft”, 't éérs te wezen.

Zij beiden gaan er dan van door,
„Die Frau” blijft schaat'rend achter;
De „Echtfreund” wint, wordt door „Herr
Ontvangen, „mit gelachter”. Wirt’.

Dan drinken bier en koffie zij
En eten „Brot mit Butter”;
De postillon blaast plotsling luid;
Dan roept „der Mann”: „Nah, Mutter!”

Voort gaat 't weer naar den omnibus,
Het vierspan staat marschvaardig;
„Herr Wirt”, volgt tot het deurportaal,
Groet vriendelijk, maar waardig.

„Hinüber” staat voor 't open raam
Een blauwoog zich te kleeden,
Zij legt de vlecht in 't blonde haar,
Lacht hart'lijk naar beneden.

Met wuiven en met hoedezwaai,
Wil haar de jong'ling loven;
Haar oog, heur arm, haar blauwe rok,
Het tintelt al, daarboven.

Weer klinkt er belgerinkel hel,
Gedraaf weer langs de wegen;
„Des Kutschers” hoed blinkt in de zon,
Het landschap straalt er tegen.

Van Blasien ging 't naar Titisee
Om vier uur in den morgen;
In Alltglushütte was het: halt!
Voor post en paarden zorgen!

Schmager/s.

Foto Haagsch Ill. bureau.

DE TENTOONSTELLING VAN POPPEN EN ANTIEK KINDERSPEELGOED.
LA FEMME AU MANCHON.

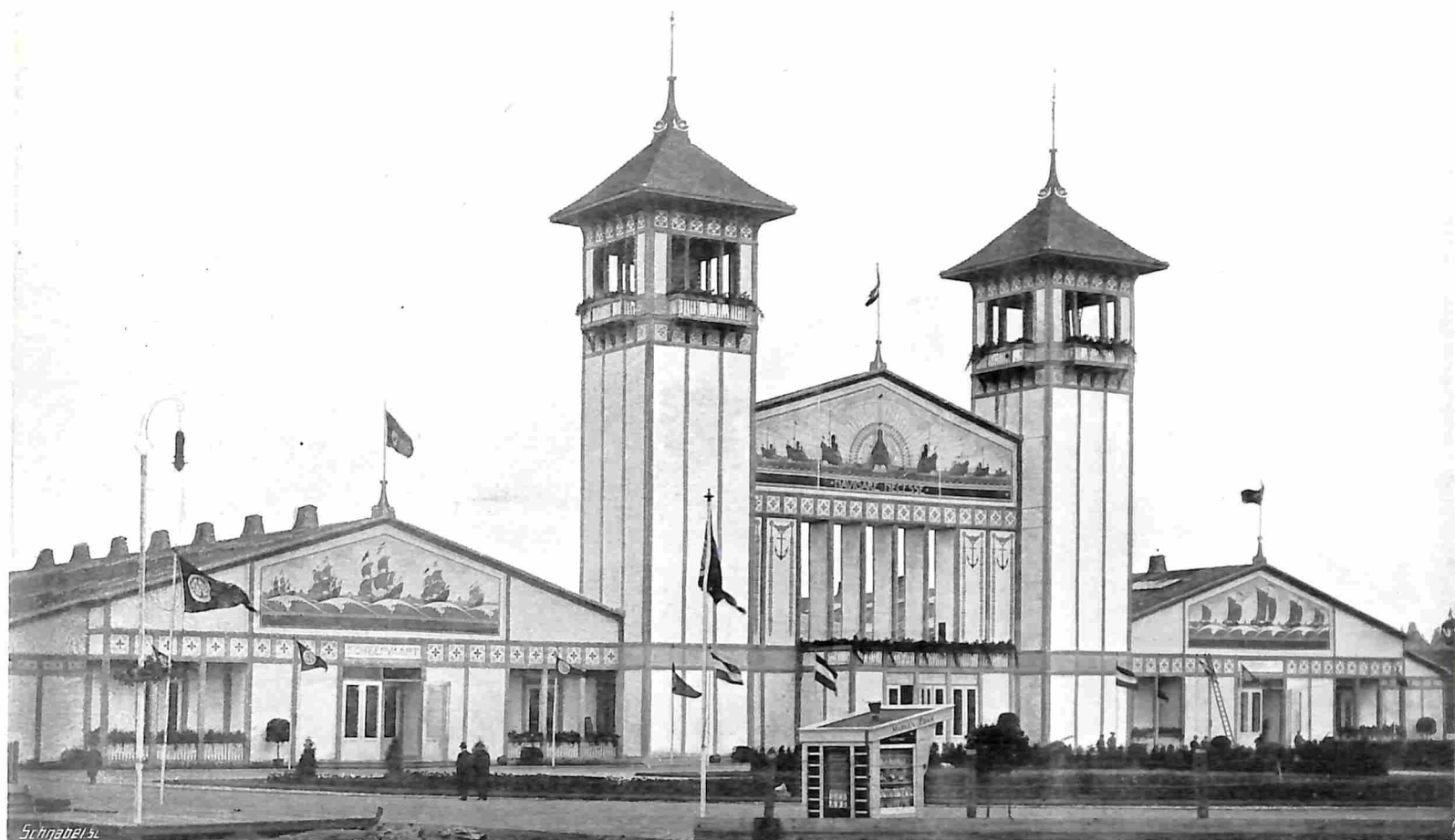

Foto C. Steenberg.

HET HOOFDGEBOUW VAN DE EERSTE NEDERL. TENTOONSTELLING OP SCHEEPVAARTGEBIED TE AMSTERDAM.

EEN MOOI VOGELLAND.

(Vervolg van No. 22).

TIS zoo langzamerhand al 'n heel verhaal geworden, en 'k heb nog maar twee meeuwtjes zeer beknopt behandeld. Laten we daarom nu zonder omwegen kennis maken met de zeezwaluwen of sterntjes.

De Sterna's zijn met de meeuwen zeer nauw verwant. Voor den natuurvriend zijn ze echter onmiddellijk te herkennen aan den gevorkten staart, terwijl de meeuwen bijna zonder uitzondering een recht-afgesneden staart hebben.

Op Schouwen komen voor het Vischdiefje, de Noordsche of Zilvergrijze Zeezwaluw en de Groote Zeezwaluw. Verder langs het strand (bij de duinen bedoel ik) nog het Dwergsterntje, maar die is er toch niet algemeen. We zullen beginnen met 't *Vischdiefje*, de meest voorkomende soort, wat je ook al kunt hooren aan zijn talrijke volksnamen: Splitstaart, Starre, Ikstern, Sterentje, Stins, Kobus, Jacobus, Middelstar, Groote Venkraai, Star enz. Beter dan ik 't u met een omhaal van veel woorden kan vertellen, zeggen de afbeeldingen u, wat een heerlijk mooie vogels die sterntjes toch zijn, uitstekende vliegers, en trouwens ook door hun gestreken slanken lichaamsbouw ook heelemaal voor 't vliegen aangewezen. Ze hebben maar heel kleine, roode pootjes, waar ze weinig meer mee doen dan op staan bij 't nest of op een paaltje in de wei. Die roode pooten, roode snavel en 't zwarte schedelkapje, dat loopt tot in den nek, vormen een scherp contrast met de blankheid van den romp. Op den rug trekt die kleur meer in 't zilvergrijze. 't Is een leuk gezicht om een sterntje boven de slooten van zijn geboortegrond te zien jagen. Daarbij vormt kop en snavel een rechten hoek met het lichaam, en de snavelpunt wijst recht naar beneden. Bespeurt hij dan een of andere geschikte prooi, een waterinsect, 'n vischje, 'n schaatsenlooper, draaikevertje of bootsmannetje, dan schiet hij pijlsnel naar beneden, plonst met kop en borst in 't water, en komt met de buit boven. Ze kunnen ook klapwiekend blijven stilstaan, dat heet dan „bidden”. Valken kunnen dat ook, maar 't vischdiefje geeft hun niets toe. Ook in 't zwemmen is hij een baas. Bij de kokmeeuw zei ik, dat er geen vogel

was, die zoo gracieus op 't water lag, maar toen heb ik zeker niet aan de sterns gedacht, want bij nader inzien geloof ik wel, dat die hem de loef afsteken. Zoo zie je alweer dat je voorzichtig moet wezen met den overtreffenden trap.

Zoo fraai en elegant het vischdiefje er zwemmende en vliegende uitziet, zoo'n barocque en ver van schoone figuur vormt 't *staande*. Het houdt dan den kop diep tusschen de schouders, de borst omlaag, terwijl de vleugels kruiselings over den eenigszins naar boven gericht staart worden geslagen.

De nesten, voor zoover men tenminste van „nest” spreken kan, liggen op Schouwen zonder uitzondering in het gras, evenals kievitseieren, aan de kust en op de eilanden worden de eieren echter ook wel in een klein uitgekrabd kuiltje in 't zand gelegd. De 2 à 3 eieren hebben de grootte van kraaieneieren, zijn glad-schalig en fijn van korrel, en zonder glans, terwijl zij op bruin-gelen grond donkere vlekjes, stippen en vlekken van dezelfde kleur vertoonen. Ze zijn echter zeer sterk aan variatie onderhevig.

Ook met die determinatie moet ge vooral niet al te opper-

Foto C. Steenberg.

DE GEPAVOISEERDE JACHTEN EN MOTORBOOTEN IN DE VAART LANGS HET TENTOONSTELLINGSTERREIN BIJ DE OPENING DER E. N. T. O. S.

Foto B. Groote & Co. OUD-AMSTERDAM OP DE E. N. T. O. S. DE DAM IN 1582 MET WANDELAARS VAN 1913.

vlaklig te werk gaan, want er komt langs de kusten en ook op Schouwen nog een sternsoort voor, die, althans voor den leek, geen onderscheidingsteekenen draagt, waaraan hij van hirundo is te herkennen. Dat is *Sterna macrura* Naumann, de *Zilvergrijze* of Noordsche Zeezwaluw, die sprekend op 't vischdiefje lijkt. Hij is te kennen aan den snavel, die bij hirundo een zwarten punt vertoont, bij *macrura* geheel rood is, en aan de punten der vleugels, die bij den vischdief tot aan den staart reiken, bij de Noordsche stern echter niet zoover komen, zoodat de staart bij den broedenden vogel zichtbaar is. Juist omdat ze zoo weinig van elkander verschillen, kon het gebeuren, dat de soort, die zeer algemeen in ons land blijkt voor te komen, nog voor weinige jaren als een groote zeldzaamheid werd beschouwd.

Schlegel zegt in zijn boek „De Dieren van Nederland” (Vogels) dat in 1860 verscheen: „Wij moeten doen opmerken, dat in 't Noorden van Europa eene met ons vischdiefje zeer verwante soort voorkomt, die zelfs tot den mond der Jahde broedt, maar tot nog toe in ons land niet werd aangetroffen. Zij draagt den naam van *Sterna macroura* of *arctica*...”

Mr. Dr. R. C. E. G. J. Baron Snouckaert van Schauburg stelde ten slotte het broeden dezer soort vast op Texel, den 7den Juli 1898 (c. f. „Avifauna Neerlandica”, 1908, pag. 116) en noemt den vogel zeer algemeen. De eieren der beiden soorten met zekerheid van elkaar te onderscheiden, is ook onmogelijk. *Macrura* legt als regel 2 eieren.

Van mijn beproefde hutje uit kon ik steeds spoedig zien met welke soort ik te doen had, en vooral de geheel-roode snavel bleek mij steeds het beste en gemakkelijkste kenmerk te zijn. Ik kan niet zeggen, dat ze afgescheiden van de andere zeezwaluwjes hunne tenten hadden opgeslagen, of in kolonies broedden, wel eens vier of vijf bij elkaar, maar anders gewoon tusschen meeuwen en vischdiefjes in.

Van al onze zeezwaluwen schijnt de Noordsche 't meest Noordelijk te gaan, zoodat zoowel zijn Hollandsche als Engelsche naam (Arctic Tern) goed gekozen is. Tot voorbij Spitsbergen is zij aangetroffen. Bij een paar eieren, die op 't uitkomen stonden, heb ik m'n schuilhoekje op een morgen gezet, om iets van 't voeren der jongen te weten te komen. Toen ik 't nest vond, was 't ei al aangepikt, en 's middags, toen ik mijn wachtpost betrok, was er een jong vogeltje, en 't andere bezig de kerker te verbreken. Dat eene kuikentje had het ivoren puntje, de z.g. eitand nog aan 't snaveltje. Een uur of anderhalf later had nommer twee 't levenslicht aanschouwd, en lagen ze beiden dicht bij elkaar. De eene oude vogel zat er op en verwarmde ze (toch was 't heelemaal niet koud) terwijl de andere, dat zal wel het mannetje geweest zijn, van tijd tot tijd met voer kwam aange-

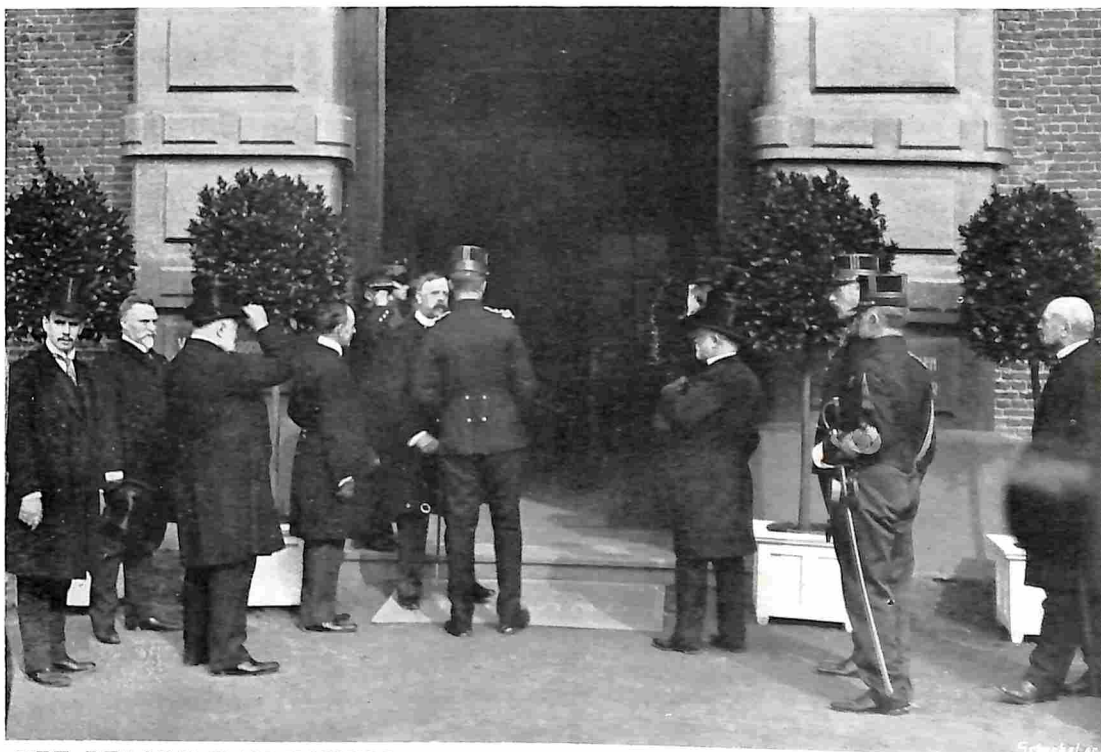
vlogen. Dan stond 't wijfje op, en samen gaven zij de jongen te eten. Niet altijd ging dat echter even voorspoedig, want de vischjes (er werden zoover ik kon nagaan, niet anders gebracht dan zeer kleine vischjes) schenen wel eens te groot te zijn, zoodat het moeilijk was voor de jongen ze door te slikken. Eerst probeerde mama het, hield de kinderen 't lekkere beetje dicht voor den snavel, en dan trachtte ook de pater familias ze tot eten te bewegen, maar de jongen sperden de snaveltjes open en piepten luid, alsof ze wilden zeggen: „een kleiner brokje zou beter gaan!” Ten slotte pakten ze 't meestal nog wel aan, maar van harte ging zoo'n groot stuk niet naar binnen, en ik heb het drie of vier keer gezien, dat de oude vogel 't vischje ten einde raad zelf maar opmaakte. Geen enkele maal zag ik, dat den kleinen het voedsel in den snavel werd gestoken, zooals vele andere vogels doen, neen, de oude vogel hield 't hun voor, en de jongen pakten 't aan.

Sterna macrura is een zachtvaardige, vertrouwelijke vogel, in den hoogsten graad nieuwsgierig, wat zij niet zelden met den dood moeten bekoopen. Wanneer er namelijk in de kolonie een geschoten wordt, zijn de anderen zoo nieuwsgierig, dat zij onmiddellijk naar de plaats strijken waar hun makker is gevallen. Gewetenlooze lieden maken daarvan een schandelijk misbruik, door de dieren bij tien- en honderdtallen neer te schieten, ten behoeve der mode.

A. B. WIGMAN.

Overneming verboden.

(Slct volgt).

HET BEZOEK VAN KONING ALBERT AAN HET NEDERLANDSCHE PAVILJOEN OP DE WERELDTENTOONSTELLING TE GENT. DE NEDERLANDSCHE COMMISSARIS-GENERAAL, MR. TH. STUART, VERWELKOMT DEN KONING BIJ DEN INGANG VAN HET GEBOUW.